

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**«Соціально-етичні та деонтологічні проблеми
сучасної медицини
(немедичні проблеми в медицині)»
24-25 лютого 2022 року**

м. Запоріжжя

УДК 614.253(063)

С69

Редколегія:

Боярська Л.М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І.Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю.В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сепетий Д.П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М.О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К.А. – кандидат історичних наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Павленко Н.В. – кандидат філософських наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (24-25 лютого 2022 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. – 248 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Пащенко І.В., Круть О.С., Підкова В.Я.</i> Компетентнісний підхід у викладанні педіатрії майбутнім лікарям-лаборантам	99
<i>Савельєв В.Г., Рябоконь О.В., Фурик О.О., Ялова Г.В., Рябоконь Ю.Ю.</i> Про деякі аспекти формування світогляду у студентів за умови сучасних вимог ...	101
<i>Ляшенко Л.М.</i> Англійська мова у системі освіти України в минулому і майбутньому	102
<i>Касьянова О.М., Корж Г.В.</i> Актуалізація виховного потенціалу історичної пам'яті в системі післядипломної медичної освіти як відповідь на виклики сучасності	105
<i>Корнієнко Г.В., Дмитряков В.О.</i> Шляхи покращення підготовки лікарів-інтернів дитячих хірургів під час базового циклу інтернатури	107
<i>Федько О.Ю.</i> Публічне мовлення як показник комунікативної компетентності майбутнього лікаря	110
<i>Бушман В.С.</i> Підготовка студента-лікаря у сучасному суспільстві	112
<i>Михайлюк Є.О.</i> Сучасні вимоги до підготовки фармацевтичних працівників у контексті безперервного професійного розвитку	113
<i>Мазулін О.В.</i> Підвищення ефективності навчання фармакогнозії провізорів-інтернів у програмі Microsoft Teams	114

3. РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ

<i>Боярська Л.М., Іванова К. О, Гребенюк. Л.В.</i> Імідж лікаря як показник рівня довіри пацієнта	117
<i>Марков Ю.І.</i> Етика та деонтологія в клінічній токсикології	121
<i>Ткаченко Н.О., Демченко В.О., Червоненко Н.М., Зарічна Т.П., Маганова Т.В.</i> Соціально-етичні та деонтологічні аспекти взаємовідносин у професійній парі «Лікар-фармацевт»	129
<i>Давидова А.Г., Курочкін М.Ю., Капустін С. А.</i> Проблема прийняття рішень в медицині критичних станів	131

4. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO»

<i>Vasetska L.I.</i> The role of the head of the department of institution of higher education in the prevention and counteracting of professional burning of a teacher .	133
<i>Пацера М.В., Стець В.Р.</i> Сучасні погляди на професійне вигорання викладача закладу вищої освіти	135
<i>Artemenko Y., Rosliakova M.</i> Traditional Shinto group practices as elements of Japanese “Corporate Therapy”	137
<i>Подліанова О.І., Котлова Ю.В., Дмитрякова Г.М.</i> Професійне вигорання у лікарів-інтернів	138

11. Старченко А.А., Карпочева М.П., Фуркалюк М.Ю., Курило И.Н., Соколов А.Е. Отсутствие лечения при своевременно установленном диагнозе может явиться причиной смерти / Клиническая анестезиология и реаниматология. 2006. Т. 3. №6. С. 32-40.
12. Разумовский А.В., Лебедев В.В. Смерть пациента в стационаре и действия медицинского персонала: методические рекомендации. Н. Новгород: НГМА, 2008. 108 с.
13. Марков Ю. І. Організація питань ведення летальних випадків на ранньому госпітальному етапі / Україна. Здоров'я нації. 2010. №3 (15). С. 95-97.
14. Голованова І. Поняття якості медичної допомоги, оцінювання якості, критерії якості. Управління закладом охорони здоров'я. 2014. № 1. С. 40-44.
15. Banagozar-Mohammadi A., Delirrad M., Alizadeh A., Majidi M., Balali-Mood M. Status of clinical toxicology education and ethics in medical care of poisoned patients in the Islamic Republic of Iran and a comparison with other countries. Basic Clin Pharmacol Toxicol. 2020 Jun;126(6):475-483.
16. Wong A., Vohra R., Dawson A.H., Stolbach A. Impact of online toxicology training on health professionals: the Global Educational Toxicology Uniting Project (GETUP). Clin Toxicol (Phila). 2017 Nov;55(9):981-985.
17. Hitti E, El Zahran T, Hamade H., Morgan BW, Kazzi Z. Telephonic Medical Toxicology Service in a Low-Resource Setting: Setup, Challenges, and Opportunities. West J Emerg Med. 2021 Feb 15; 22(2): 450-453.
18. Wong A., Vohra R., Ruha A.-M. et al. The Global Educational Toxicology Uniting Project (GETUP): an Analysis of the First Year of a Novel Toxicology Education Project. J Med Toxicol. 2015 Sep;11(3):295-300.
19. Walker E.S., Roberts R.A. Collaboration and competition: ethics in toxicology. Toxicol Res (Camb). 2018 Feb 1; 7(4):576-585.

СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОВІДНОСИН У ПРОФЕСІЙНІЙ ПАРІ «ЛІКАР-ФАРМАЦЕВТ»

*Ткаченко Наталя Олександрівна, д. фарм. н., доцент,
завідувач кафедри управління та економіки фармації,
Демченко Вікторія Олександрівна, к. фарм. н.,
доцент кафедри управління та економіки фармації,
Червоненко Наталія Михайлівна, к. фарм. н.,
доцент кафедри управління та економіки фармації,
Зарічна Тамара Пантелеймонівна, к. фарм. н.,
доцент кафедри управління та економіки фармації,
Маганова Тамара Валеріївна,
аспірант кафедри управління та економіки фармації,
Запорізький державний медичний університет*

Охорона здоров'я в Україні – комплекс законодавчих, теоретично-наукових, організаційних та медично-інфраструктурних об'єктів держави для постійного забезпечення громадян належною медичною допомогою. Частиною даного комплексу є фармацевтична сфера, яка здійснює медикаментозне забезпечення населення; проводить визначення потреби в лікарських засобах,

створення бази необхідних даних для вирішення питань інформування працівників закладів охорони здоров'я і населення про лікарські засоби та імунобіологічні препарати, які дозволені до застосування.

Означене вище підводить до поняття «поле відносин» медичного та фармацевтичного сектору охорони здоров'я.

Метою роботи є вивчення стану та особливостей комунікаційних зв'язків у професійній парі «лікар – фармацевт» з акцентом на нормативно-правове поле регулювання взаємовідносин та висвітленням проблемних соціально-етичних і деонтологічних аспектів з позиції фармацевтичного фахівця.

Охорона здоров'я (ОЗ) – соціально важлива галузь і займає вагоме місце у національній безпеці держави, що обумовлює обов'язкове державне регулювання її діяльності. Однак, враховуючи ринкові умови, регулюються лише загальні правила медичної, фармацевтичної та господарської діяльності суб'єктів галузі ОЗ, а регулювання питань щодо етичних і деонтологічних аспектів, які прописані в Етичному кодексі фармацевтичних працівників України (прийнято на VII Національному з'їзді фармацевтів України 15-17.09.2010р.) [1] та Етичному кодексі лікаря України (прийнято Всеукраїнським з'їздом лікарських організацій та X З'їздом Всеукраїнського лікарського товариства 27.09.2009р.) [2], закріплене за професійною спільнотою.

З позиції будь-якого комунікаційного процесу, якість професійного спілкування (взаємовідносини лікаря й фармацевта), залежить від обох суб'єктів: їх професіоналізму, відповідальності, порядності, толерантності, поваги тощо.

Аналізуючи вище згадані Етичні кодекси, можна зазначити, що для фармацевтичного працівника є чітко визначені правила професійного спілкування з усіма учасниками комунікативного процесу, що має місце у його діяльності – пацієнт, лікар, колега й суспільство (наукове товариство, ЗМІ). Щодо лікаря, то у Кодексі виділено суспільство, пацієнта та прописано колегіальність лікарів. Немає жодного пункту, який би стосувався відносин з фахівцями фармації.

На сьогодні, єдиним комунікаційним засобом у парі «лікар – фармацевт» є рецепт. У Наказі МОЗ №360 «Правила виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків» [3] мова йде про те, що рецепт – це звернення лікаря до фармацевтичного працівника, яке повинно бути оформлено за типовими правилами.

На жаль, серед проблем сьогодення для фармацевтів аптечних закладів лишається відсутність бажання лікарів виписувати рецепти відповідно Правил, а якість виписуваних рецептів зиче кращого. Крім того, лікарі «важко» йдуть на контакт з фармацевтичним фахівцем, зустрічається зневажливе ставлення у розмові й останні не бажають виправляти помилки, на які коректно вказує фармацевт.

Отже, на нашу думку, медична й фармацевтична спільнота повинна приділити даному питанню увагу. Адже головна мета професійної діяльності

лікаря (практика і вченого) – збереження та захист життя й здоров'я людини в пренатальному і постнатальному періоді, профілактика захворювань і відновлення здоров'я, а також зменшення страждань при невиліковних хворобах, при народженні і настанні смерті. Основним завданням професійної фармацевтичної діяльності фахівця галузі є профілактика захворювань, збереження та зміцнення здоров'я людини. Дані цілі співпадають. Потрібно виправляти і професійні відносини.

Список використаних джерел

1. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/etichnij_kodeks_pharm_pratsivnik.pdf.
2. Етичний кодекс лікаря України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001748-09/print>.
3. Правила виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядку відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкції про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків. Наказ МОЗ України № 360 від 19.07.2005 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05#n37>

ПРОБЛЕМА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В МЕДИЦИНІ КРИТИЧНИХ СТАНІВ

*Давидова Анна Григорівна, к. мед. н., доцент кафедри дитячих хвороб,
Курочкін Михайло Юрійович, д. мед. н.,
професор кафедри дитячих хвороб,
Капустін Сергій Анатолійович, асистент кафедри дитячих хвороб,
Запорізький державний медичний університет*

Медицина критичних станів сьогодення розглядається як складова картина всієї клінічної медицини і включає в себе анестезіологію, інтенсивну терапію (реаніматологію), невідкладну допомогу та медицину катастроф [3, с. 5]. Цей розділ медицини має свої особливості, у тому числі в розрізі вимог до лікаря, його способу дій, поведінки та навіть темпераменту. Відомо, що в процесі невідкладної допомоги пацієнту при критичному стані важливо не стільки виставлення нозологічного діагнозу, скільки визначення провідного клінічного синдрому або його ускладнень, що насамперед загрожують життю. І від того, наскільки швидко, виважено і раціонально лікар буде вирішувати ситуаційні задачі, що зненацька виникають та неочікувано змінюють одна одну на місці події, при транспортуванні, у приймальному відділенні, у ліжка хворого або в операційній, залежить результат боротьби за життя [1, с. 4].

Одна з найбільш важких задач при наданні невідкладної допомоги пацієнту в критичному стані є зберігання лікарем спокою та ясної свідомості в умовах цейтноту. Поява паніки неминує призводить до розгубленості лікаря, невпевненості в своїх діях, сприяє відсутності концентрації уваги. Зрозуміло, що це виливається в помилки при наданні допомоги, часто – фатальні. Лише